

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:

№ 271

2022 yil 29 08

YER AXBOROT TIZIMI fanining

ISHCHI O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 600000 - Qishloq va suv xo'jaligi
Ta'lim sohasi: 410000 - Qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi: 5410700 - Yer kadastri va yerdan foydalanish(*sirtqi*)

Jami o'quv soati		8 soat
Shu jumladan		
	Jami	7-semestr
Ma'ruza		
Amaliy mashg'ulotlar	8 soat	8 soat
Mustaqil ta'lim soati	62 soat	62 soat
Kurs ishi mavjud emas		

Qarshi-2022 yil

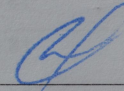
Fanning ishchi o'quv dasturi tasdiqlangan fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi: N.A.Abdiraxmatov – “Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish” kafedrasida assistenti

Fanning ishchi o'quv dasturi “Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish” kafedrasida yig'ilishida (bayon № 1, 22.08 2022 y.), Geologiya va konchilik ishi fakulteti Uslubiy komissiyasida (bayon № 1, 27.08 2022 y.) va institut Uslubiy kengashida (bayon № 1, 29.08 2022 y.) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

QarMII O'quv- uslubiy boshqarma

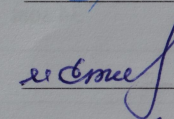
boshlig'i:

dots. SH. Turdiyev

QarMII “Geologiya va konchilik ishi”

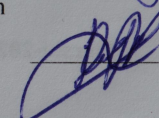
fakulteti uslubiy komissiyasi raisi:

kat.o'qit. M.M. G'ofirov

QarMII “Geodeziya, kadastr va yerdan

foydalanish” kafedra mudiri:

dots. G'.N. Aliqulov

KIRISH

“Yer axborot tizimi” fanining asosiy maqsadi uzluksiz ta’lim tizimi asosida “Yer kadastr va yerdan foydalanish” hamda “Geodeziya, kartografiya va kadastr” bakalavr ta’lim yo‘nalishlariga mo‘ljallangan bo‘lib, ko‘chmas mulkni shakllantirish va ro‘yxatga olish bo‘yicha uslubiyatlarini ishlab chiqish kabi masalalarni mustaqil hal qila oladigan darajada malakali bilimlar bilan qurollantirishdan iborat.

“Yer kadastr va yerdan foydalanish” ta’lim yo‘nalishi uchun “Yer axborot tizimi” tanlov fanlardan hisoblanadi. Fanni o‘rganish ko‘chmas mulkni shakllantirish va ro‘yxatga olish, yerdan foydalanuvchilar bo‘yicha davlat ro‘yxatini olib borish, ko‘chmas mulklarni miqdor va sifat hisobini hamda yer maydonlarini baholash ishlarini takomillashtirishga, shuningdek, iqtisodiyot tarmoqlarini rejalashtirish, yer tuzish va yerga xaq to‘lashga oid tadbirlarni amalga oshirishda zarur bo‘lgan ma’lumotlarni qo‘llashga qaratilgan.

Fanning maqsad va vazifalari

“Yer axborot tizimi” fanining asosiy maqsadi qayd etilgan “Yer kadastr va yerdan foydalanish” ta’lim yo‘nalishi mutaxassisligi bo‘yicha ta’lim oladigan talabalarni mavjud ko‘chmas mulklarning holatini tahlil qilish hamda yer uchastkalariga bo‘lgan huquqlarni ro‘yxatga olishda avtomatlashtirilgan ma’lumotlar bankini yaratish nazariyasi, uslubiyati va amalda qo‘llanilishini mukammal o‘rganishdir.

Fanning vazifasi talabalarga ko‘chmas mulkni shakllantirish va ro‘yxatga olishda ilg‘or texnologiyalarni qo‘llashni mukammal o‘rgatish hisoblanadi. Fanni o‘zlashtirish jarayonida talaba ko‘chmas mulkni shakllantirish va ro‘yxatga olish ma’lumotlarini zamonaviy kompyuter dasturlari yordamida tahlil qilish va xaritalashda ilg‘or texnologiyalarni qo‘llashni o‘rganadi.

Fan bo‘yicha talabalarning tasavvur bilim, ko‘nikma va malakalariga qo‘yiladigan talablar

Talaba fanni o‘rganish natijasida ko‘chmas mulkni shakllantirish va ro‘yxatga olish uslublarini takomillashtirish bo‘yicha zarur ko‘nikmalarga va bilimlarga ega bo‘lishi zarur.

“Yer axborot tizimi” o‘quv fanini o‘zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba:

- yer uchastkalarini shakllantirishning asosiy tamoyillarini, sanoat, transport, qishloq xo‘jaligi, uy-joy qurilishi va tijorat maqsadlari uchun ajratiladigan yer uchastkalari va ko‘chmas mulklarni shakllantirishning tashkiliy-huquqiy masalalarini mustaqil yecha olishni bilishi kerak;

- yer uchastkasini shakllantirish jarayonini boshqarish, yer va ko‘chmas mulkka bo‘lgan huquqlarni ro‘yxatlash bo‘yicha ko‘nikmalar hosil qilish kerak.

Fanning o‘quv rejadagi boshqa fanlar bilan o‘zaro bog‘liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

“Yer axborot tizimi” fani talaba tanlov fani bo‘lib hisoblanadi. Dasturni amalga oshirish o‘quv rejasida rejalashtirilgan matematik va tabiiy fanlaridan yetarli bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishlik talab etiladi.

Fanning ishlab chiqarishdagi o‘rni

Respublikamizning eng asosiy moddiy boyliklaridan hisoblangan yer va ko‘chmas mulklarni zamon talab darajasida shakllantirish zamonaviy va raqobatdosh kadrlarni tayyorlash ehtiyojini tug‘dirmoqda.

Ushbu fan iqtisodiyot va ishlab chiqarish sohalarida yer va ko‘chmas mulklardan samarali foydalanishning nazariy, uslubiy xamda amaliy jixatlarini o‘rganishga qaratilgan. Shuning uchun ushbu fan mutaxassislik fani hisoblanib, yer resurslaridan foydalanish va boshqarishning ajralmas bo‘lagidir.

Fanni o‘qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Fanni o‘rganish jarayonida turli ko‘rgazmali vositalar, jumladan diafilmlar, devoriy ko‘rgazmalardan xamda kompyuter dasturlaridan keng foydalanish maqsadga muvofiqdir. Fanni o‘qitishda ilg‘or pedagogik texnologiyalarni qo‘llanilgan holda ko‘chmas mulklarni shakllantirish va ro‘yxatga olishni, uslubiy va amaliy masalalarini o‘zaro uyg‘unlikda olib borishga erishish ko‘zda tutiladi

Fanga kirish

Yer axborot tizimi – yerga oid bo‘lgan barcha axborot va ma’lumotlarni yig‘ish, to‘plash, saqlash va qayta ishlash bilan bog‘liq bo‘lgan amallar majmuidir.

Amaliy mashg‘ulotlar

7-semestr

T\r	Amaliy mashg‘ulotlar mavzulari	soat
1	Axborot haqida tushuncha	2 soat
2	Yer axborot tizimi xaqida tushuncha	2 soat
3	Yer axborotining mohiyati	2 soat
4	Yer kadastrı – yerdan foydalanishning axborot ta’minoti funksiyasi	2 soat
	Jami:	8 soat

Amaliy mashg‘ulotlarni tashkil etish bo‘yicha kafedra professor-o‘qituvchilari tomonidan metodik ko‘rsatma ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma’ruza mavzulari bo‘yicha olgan bilim va ko‘nikmalarini amaliy masalalar yechish orqali yanada boyitadilar. Shuningdek darslik, o‘quv qo‘llanmalar asosida talabalar bilimini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar

va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

Laboratoriya ishlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar

Fan bo'yicha laboratoriya ishlari na'munaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

Fan bo'yicha kurs ishi na'munaviy o'quv rejasida ko'rsatilmagan.

Mustaqil ta'lim tashkil etishning shakli va mazmuni.

Mustaqil ishni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan xolda, quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

O'zbekiston Respublikasi "Yer kodeksi"ni, "Davlat yer kadastrini tug'risidagi" O'zbekiston Respublikasi Qonunini, "Baholash faoliyati to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonunini, O'zbekiston Respublikasi "Soliq kodeksi"ni, O'zbekiston Respublikasi "Shaharsozlik kodeksi"ni, O'zbekiston Respublikasida yer kadastrini yuritish to'g'risidagi tartib va boshqa meyoriy hujjatlarni o'rganib chiqishlari ko'zda tutilgan;

- darslik yoki o'quv qo'llanmalar bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- yangi texnikalarni, apparaturalarni, ilm talab jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;

Mustaqil ta'lim mavzulari

T.R	Mustaqil ta'lim mavzulari	soat
7-semestr		
1	Yer resurslarini boshqarishda ko'chmas mulklarni shakllantirishning ahamiyati.	10
2	Yer va ko'chmas mulklarni shakllantirish tarixi va tahlili (respublika miqyosida).	10
3	Yer va ko'chmas mulklarni ro'yxatlashning amaldagi holatining tahlili (ma'muriy tuman misolida).	10
4	Yer va ko'chmas mulklarni ro'yxatlashning huquqiy va iqtisodiy asoslari.	8
5	Yerlarni ro'yxatga olishda davlat organlarining funksiyalari.	8
6	Yerlarni ro'yxatga olishning zamonaviy uslublari.	8
7	Yer va ko'chmas mulklarni shakllantirish va ro'yxatlash jarayonining ssenariyalari: muammolar, holatlar, vaziyatlar va	8

ularni hal etish uslublarini o'zlashtirish.	
Jami:	62

Dasturning informatsion-uslubiy ta'minoti

Dasturning informatsion-uslubiy ta'minoti sifatida quyidagi materiallar foydalaniladi:

- Yergeodezkadastr davlat qo'mitasining (yillik) Milliy hisoboti;
- O'zbekiston Respublikasining yer fondi (yillik);
- Davlat Mulk qo'mitasining yillik hisoboti;
- Davlat Statistika Qo'mitasining yillik to'plamlari;
- Davlat kadastr xizmatlarining yer uchastkalari, binolar va inshootlarni ro'yxatga olish bo'yicha statistik ma'lumotlari;
- Davlat kadastr xizmatlarining yer uchastkalari, binolar va inshootlarni ro'yxatga olish bo'yicha yillik hisobotlari.

Dasturning informatsion – metodik ta'minoti o'z ichiga meyoriy-uslubiy ko'rsatmalarni, yo'riqnomalarni, takliflarni, na'munaviy obyektlar to'plamlarini, qurilish qoidalari va normalarini va obyektlarni baholash bo'yicha meyoriy hujjatlar to'plamlarini oladi.

Fan bo'yicha talabalar bilimni nazorat qilish

Talabalar bilimni nazorat qilish Oliy va o'rta maxsus ta'lim Vazirligi tomonidan tavsiya etilgan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholashni reyting tizimi to'g'risida"gi Nizom Adliya vazirligida 2009 yil 10 iyulda 1981- son bilan davlat ro'yxatidan o'tkazilgan. O'z.R OO'MTV ning 2010 yil 25 avgustdagi 333-sonli buyrug'i bilan Nizomga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilgan hamda O'zbekiston Respublikasi Adliya Vazirligida 2010 yil 26 avgustda 1981-1-son bilan davlat ro'yxatidan qayta o'tkazilgan) asosida bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirishini aniqlash uchun quyidagi baholash turlari o'tkaziladi:

Oraliq baholash(OB)-semestr davomida talabaning fan o'quv dasturini tegishli tugallangan bo'lim(lar)ini o'zlashtirishini baholash usuli. OB soni (bir semestrda 2 tadan oshmasligi lozim) va shakli (suxbat, yozma ish, og'zaki so'rov, test o'tkazish, kollokvium, hisob-grafika ishi, nazorat ishi, kurs ishi, kurs loyihasi, ijodiy topshiriq va hokazo) fan xususiyati va unga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;

Yakuniy baholash(YAB) - semestr yakunida talabaning muayyan fan bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishini baholash usuli. U asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan yozma ish, og'zaki so'rov, test, ijodiy ish va boshqa shakllarda o'tkaziladi.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirishini baholashda quyidagi namunaviy mezonlar tavsiya etiladi:

5(a'lo) baho:

xulosa va qaror qabul qilish;
ijodiy fikrlay olish;
mustaqil mushohada yurita olish;
olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
mohiyatini tushunish;
bilish, aytib berish;
tasavvurga ega bo'lish.

4(yaxshi) baho:

mustaqil mushohada yurita olish;
olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
mohiyatini tushunish;
bilish, aytib berish;
tasavvurga ega bo'lish.

3(qoniqarli) baho:

mohiyatini tushunish;
bilish, aytib berish;
tasavvurga ega bo'lish.

2(qoniqarsiz) baho:

dasturni o'zlashtirmaganlik;
fanning mohiyatini bilmaslik;
aniq tasavvurga ega bo'lmaslik;
mustaqil fikrlay olmaslik.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar

1. Avezboyev S. Yer tuzishning ilmiy asoslari. Darslik. T. "Yangi asr avlodi", 2002.-225b
2. Avezboyev S, Volkov S.N. «Yer tuzishning ilmiy asoslari». Darslik -T "IQTISOD MOLIYA", 2006.-196b y
3. R.X. Alimov, B. B. Berkinov, A. N. Kravchenko, B. Y. Xodiyev. Ko'chmas mulkni baholash. O'quv qo'llanma. T.: Fan, 2005. -223b.
4. Aliqulov G'.N., Jo'raqulov O.D., Niyazov V.R. "Yer uchastkasi va bino-inshootlarga bo'lgan huquqlarni davlat ro'yxatidan o'tkazish" O'quv qo'llanma. Qarshi, 2016. -187 b

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Varlamov A.A., Galchenko S.A. Upravleniya zemelnimi resursami. Uchebnoye posobiye. M: GUZ, 2003.-240 s.
2. Yer kadastr. Darslik, Bobojonov A.R., Raxmonov Q.R., G‘ofurov A.J. T.: 2008. – 211 b.

Internet saytlari

1. www.yergeodezkadastr.uz
2. www.ziyonet.uz
3. www.lex.uz
4. www.realestate.com

